

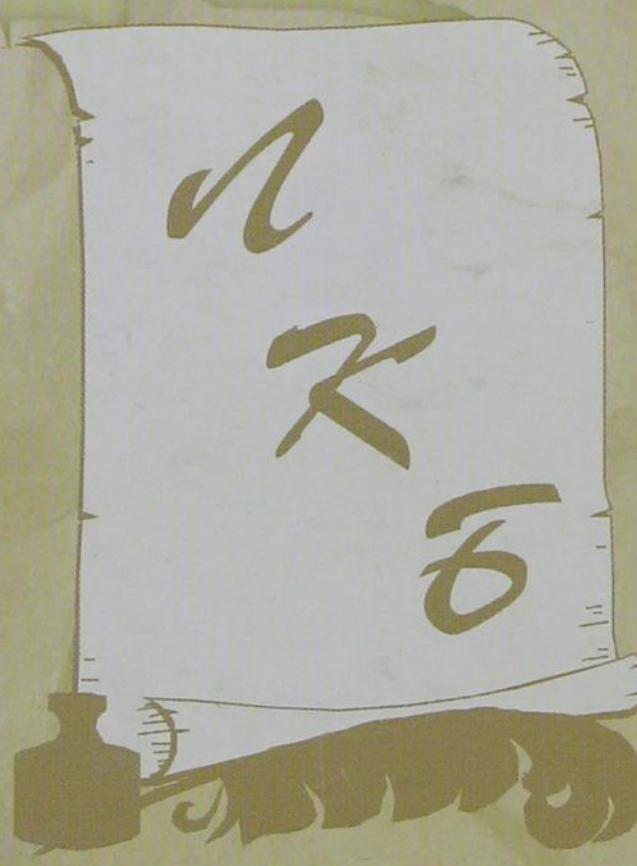
Літаратурная

КАРТА

БЕРАСЦЕЙШЧЫНЫ

100124897
83.3/4бс1-4бр2)
107

Брэст
Пінск
Кобрын
Столін
Ляхавічы
Івацэвічы
Ганцавічы
Баранавічы

Камянец
Іванава
Драгічын
Лунінец
Жабінка
Бяроза
Маларыта
Пружаны

глытка крынічнай вады ў спякотлівы дзень...” Аўтара аповесці непакоіць праблема захавання нават не столькі народных традыцый, звычаяў і мовы (так пашыранай у сучаснай літаратуры), колькі праблема парушэння пераемнасці маральна-этычных нормаў паміж пакаленнямі сучаснага грамадства. У З. Прыгодзіча, як і ў галоўнай гераіні аповесці старога Марылі, трывожны роздум выклікаюць эгаізм маладых людзей, прага да нажывы, няздольнасць супраціўляцца негатыўным тэндэнцыям сацыяльных рэалій, сляпое захапленне ўяўнымі каштоўнасцямі жыцця. Жанчына не можа знайсці паразумення са сваімі дзецьмі: сын Янак не вытрымаў выпрабаванняў сямейнай неўладкаванасці і спіўся; другі сын, Алесь, якога вывучылі бацькі, жыве ў горадзе і непрыкметна чарсцвее душой; дачка Саня з зяцем Віктарам забралі маці ў горад з патаемным жаданнем прадаць яе хату і купіць сабе аўтамабіль. Адзіным паратункам для жанчыны сталася бацькоўская хата-прытулак, вобраз якой набывае ў творы сімвалічнае значэнне родных вытокаў, спрадвечных каранёў, ад якіх не варта адмаўляцца.

Характарызуючы мастацкі стыль прозы З. Прыгодзіча, літаратурны крытык Л. Савік адзначае ў ім “прыкметы індывідуальнай манеры празаіка – схільнасць да публіцыстычнага завастрэння думкі, аб’ектыўна-цвярозага жыцця герояў без настальгічна-сентыментальнай замілаванасці іх цэльнасцю, высокамаральнасцю, блізкасцю да зямлі, прыроды, што часта назіраецца ў маладых аўтараў”.

Акрамя прозы і публіцыстыкі, З. Прыгодзіч піша вершы, з якімі выступае ў перыядычным рэспубліканскім друку і калектыўных зборніках паэзіі. Апошнім часам ім апублікаваны нізкі вершаў у часопісах, паэма “Кукавала зязюля”, а таксама выйшаў зборнік вершаў “Калі б не ты” (2002).

ВАЛЯНЦІНА ЛОКУН (нар. у 1946 годзе)

Локун Валянціна Іванаўна нарадзілася ў 1946 годзе ў вёсцы Цепянец Пінскага раёна. Скончыла Цепянецкую пачатковую школу, вучылася ў Малоткавіцкай сярэдняй школе, а з сёмага класа перайшла ў Пінскую завочную школу, якую і скончыла ў 1966 годзе з залатым медалём. У тым жа годзе паступіла на філалагічны факультэт (рускае аддзяленне) Брэсцкага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя А.С.Пушкіна.

У 1974 годзе разам з сям’ёй пераехала ў г. Пінск. Вучылася ў аспірантуры пры Беларускам дзяржаўным універсітэце імя У. І. Леніна. У 1984 годзе абараніла кандыдацкую дысертацыю па тэме “Праблемы стылю беларускай ваеннай прозы” (на матэрыяле творчасці В.Быкава, Б.Сачанкі, І.Чыгрынава). Працавала загадчыкам Цепянецкай бібліятэкі, старшым выкладчыкам Брэсцкага педінстытута ім. А.С. Пушкіна (1985 – 1998). З 1987 па 2007 гг. – старшы навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуры імя Я. Купалы Нацыянальнай Акадэміі

навуц Беларусі, з 1987 па 1998 гг. сумяшчаючы працу ў Інстытуце літаратуры з працай у педінстытуце.

В.І. Локун з'яўляецца членам Саюза беларускіх пісьменнікаў (1998), з 2006 года – член Саюза пісьменнікаў Беларусі.

Лаўрэат прэміі Прэзідэнтаў Акадэміі навуц Украіны, Беларусі і Малдовы (2004) – “за выкананне навучна-ісследовательскай работы “Культурна-історыя беларусско-украінскія сувязі: літаратурна-языковага аспекта”. Двойчы лаўрэат прэміі часопіса “Полымя”: 1993, № 6 – за артыкул “У пошуках маральнага ідэалу. Проза Уладзіміра Караткевіча”; 2001, № 5 – за артыкул “Узняцца да лёсу агульначалавечага”. (Талстоўскія традыцыі ў развіцці беларускай ваеннай прозы.)

Узнагароджана медалём Святой Ефрасінні Полацкай – ад ГА “Міжнародны Фонд Святой Ефрасінні Полацкай” – за актыўны ўдзел у рабоце Фонда з мэтай распаўсюджвання ідэй хрысціянскага высокага духу, хрысціянскай маралі, заснаванай на дабрыні і міласэрнасці, вялікую асветніцкую дзейнасць.

Першая публікацыя В. Локун з'явілася ў 1973 годзе ў раённай газеце “Полеская праўда”.

Галоўным клопам свайго творчага жыцця Валянціна Іванаўна лічыць кампаратывістыку, ці параўнальнае літаратуразнаўства. Пры гэтым “паралелі” ўвесь час шырыліся. Спачатку былі ўзаемасувязі і ўзаемаўплывы беларуска-руускай, беларуска-рууска-ўкраінскай літаратур. Пасля была беларуска-польская, беларуска-чэшская, беларуска-балгарская “паралель”. І нарэшце – беларуская проза ў кантэксце сусветнай літаратуры: нямецкай, англійскай, французскай, амерыканскай... Тыпалагічныя сувязі паглыбляліся генетычнымі, агульналітаратурнымі метадамі і накірункамі дапаўняліся індывідуальна-нацыянальнымі асаблівасцямі і традыцыямі – працэс развіцця літаратуры паўставаў як жывы, шматфункцыянальны арганізм.

В. Локун надзвычай плённа працуе ў галіне літаратуразнаўства. Піша на беларускай і рускай мовах. Яна з'яўляецца аўтарам наступных манаграфічных даследаванняў:

“Да новых вышынь”. (Зб. літ.-крыт. артыкулаў. Мн.: Мастацкая літаратура, 1991). У кнізе разглядаюцца ідэйна-мастацкія асаблівасці творчасці В. Быкава, І. Чыгрынава, І. Шамякіна, В. Казько, В. Карамазава, Ю. Бондарава, В. Астаф'ева, В. Бялова і інш.

“Маральна-філасофскія пошукі беларускай ваеннай і гістарычнай прозы. 50 – 60 гады”. (Манаграфія. Мн.: Навука і тэхніка, 1995). У цэнтры даследавання беларуская ваенная і гістарычная проза. Вызначаюцца маральна-філасофскія аспекты твораў Я. Брыля, В. Быкава, А. Адамовіча, І. Навуменкі, І. Шамякіна – у суаднесенасці з развіццём эстэтычнай думкі рускай літаратуры (Ю. Бондараў, Р. Бакланаў, К. Сіманаў, В. Кандрацьеў, Б. Васільеў і інш.). У кнізе падкрэсліваецца філасофская шматаспектнасць гістарычнай прозы У. Караткевіча.

“Кругі жыцця, кругі літаратуры”. (Зборнік літ.-крыт. артыкулаў. Мн.: ГА БАК, 2002). У кнізе разглядаюцца асаблівасці творчага працэсу асобных

беларускіх пісьменнікаў (А. Асіпенка, У. Дамашэвіч, І. Мележ), закранаюцца актуальныя праблемы развіцця нацыянальнай прозы (на матэрыяле творчасці І. Мележа). Змешчаны аглядны артыкул “Проза-96” – з мэтай выявіць асноўныя накірункі развіцця сучаснай беларускай прозы. Аналізуюцца асобныя творы В. Казько, В. Карамазава, А. Жука, А. Масарэнкі, В. Коўтун і інш. – у кантэксце развіцця беларускай літаратуры канца ХХ стагоддзя.

“Васіль Быкаў у кантэксце сусветнай літаратуры”. (Манаграфія. Мн.: УП “Тэхнапрынт”, 2005). Упершыню творчасць В. Быкава (увогуле беларускую ваенную прозу) аўтар даследуе ў такім шырокім сусветным кантэксце. Творы В. Быкава разглядаюцца ў параўнанні і супастаўленні з літаратурай “згубленага пакалення” – Э. Рэмарк, Э. Хэмінгуэй, Р. Олдзінгтон, У. Фолкнер. Выяўляюцца тыпалагічныя сувязі твораў В. Быкава з экзістэнцыяльнай літаратурай – Ф. Дастаеўскі, А. Камю, Ж.-П. Сартр і інш.

У сааўтарстве з іншымі вядомымі літаратуразнаўцамі Валянціна Іванаўна прымала ўдзел у напісанні кніг: **“Нарысы беларуска-ўкраінскіх літаратурных сувязей”** (Мн.: Беларуская навука, 2002), **“Беларуская літаратура ў кантэксце славянскіх літаратур XIX–XX стст.”** (Мн.: Беларуская навука, 2006).

Акрамя таго, В.І. Локун – адна з аўтараў **“Гісторыі беларускай літаратуры ХХ стагоддзя”**. У 4-х тамах. (Мн.: Беларуская навука, 1999–2002) і больш за 100 навуковых артыкулаў па праблемах развіцця беларускай літаратуры ў кантэксце сусветнай літаратуры.

Валянціна Іванаўна пражывае ў Пінску, падтрымлівае цесныя кантакты з літаратурным асяроддзем горада. Яна адна з першых на навуковым узроўні зрабіла спробу прасачыць гісторыю літаратуры краю, асабліва дэталёва аналізуючы творчасць сучасных пісьменнікаў Піншчыны. В. Локун шчыра і прафесійна падтрымлівае паэтаў і пісьменнікаў краю, адгукаючыся аб’ектыўнай, часцей спагадлівай рэцэнзіяй на тую ці іншую кнігу пісьменнікаў-землякоў.

ВАЛЯНЦІНА КОЎТУН (НОВІК)

(нар. у 1946 годзе)

З аўтабіяграфіі

Нарадзілася я на Гомельшчыне ў 1946 годзе ў вёсцы Дземяхі, але ўсё маленства і юнацтва правяла на Піншчыне. Бацькі, першыя настаўнікі Піншчыны Міхаіл Фядосавіч і Ганна Раманаўна Коўтун, сустрэліся ў Хрысцібалавіцкай школе яшчэ ў 1945 годзе.

Дземяхі акружалі магутныя, прапахлыя суніцамі і баравікамі, пракаветныя лясы, куды маці адносіла сабраную хлопцамі-аднавяскоўцамі інфармацыю пра рух на станцыі. Вось гэтых лясы, але ўжо ў пяцідзсятых, так часта згадвала і я, калі жыла разам з бацькамі на Піншчыне. І Ведрыч з Ясельдаю, і сунічныя лясы, і залатыя хруш-

ЗМЕСТ

У добры шлях, літкарта!

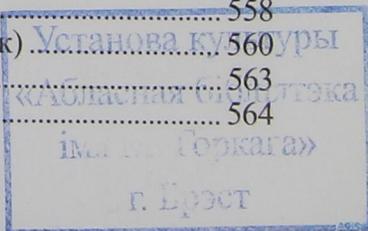
Словы старшыні Брэсцкага

аблвыканкама К.А.Сумара	3
Брэст	5
Брэсцкая друкарня	20
Афанасій Філіповіч	22
Уладзімір Калеснік	24
Аляксей Гардзіцкі	26
Кастусь Жмінько	28
Мікола Пракаповіч	29
Зінаіда Дудзюк	32
Браты Анатоль і Васіль Дзэбішы	36
Аляксандр Валковіч	37
Георгій Тамашэвіч	38
Любоў Красеўская	39
Аляксандр Юдзіцкі	40
Брэсцкі раён	41
Юльян Урсын Нямцэвіч	45
Уладзімір Стальмашук	47
Клаўдзія Каліна	48
Галіна Малажай	49
Іван Мельнічук	51
Бярозаўскі раён	53
Мікола Арахоўскі	58
Раіса Баравікова	59
Канстанцін Дронь	63
Анатоль Казловіч	64
Ніна Мацяш	65
Алесь Разанаў	70
Віталь Раіцкі	73
Васіль Сахарчук	74
Віктар Супрунчук	75
Алена Усцілоўская	76
Баранавіцкі раён	77
Іван Федаровіч (Фёдараў)	86
Андрэй Рымша	88
Мацей Радзівіл	91
Філаматы і філарэты	92
Адам Міцкевіч	94
Ян Чачот	99
Ігнат Дамейка	102
Паўлюк Багрым	103
Уладзіслаў Галубок	108
Алесь Гарун	111
Канстанцыя Буйло	113
Валянцін Таўлай	115
Іван Курбека	119
Кастусь Турко	120
Браты Міхась і	
Анатоль Клышкі	122
Венанцы Бутрым	125
Ніна Загорская	127
Мікола Бусько	130

Алесь Жамоўцін	131
Ганцавіцкі раён	135
Аляксандр Сержпутоўскі	138
Якуб Колас	141
Васіль Праскураў	144
Іван Кірэйчык	147
Міхась Рудкоўскі	150
Іван Лагвіновіч	155
Віктар Гардзеі	156
Алесь Каско	159
Алесь Кажадуб	164
Уладзімір Марук	165
Драгічынскі раён	169
Эліза Ажэшка	172
Францішак Віславух	175
Сяргей Паўловіч	179
Мікола Федзюковіч	181
Ала Кабаковіч-Тычына	183
Мікола Трафімчук	184
Мікола Панасюк	186
Васіль Літвінчук	188
Мікола Сянкевіч	188
Анатоль Крэйдзіч	190
Алена Ігнацок	192
Уладзімір Сітуха	193
Жабінкаўскі раён	195
Юльян Крачкоўскі	198
Альбін Дзяконскі	201
Уладзімір Кітаеўскі	204
Іван Аношкін	206
Раман Левін	206
Іван Арабейка	208
Расціслаў Бензярук	211
Васіль Гадулька	214
Алена Жабінкаўская	217
Анатоль Бензярук	220
Іванаўскі раён	221
Ян Пратасовіч	226
Напалеон Орда	231
Дзмітрый Сергіевіч	236
Аляксей Каўко	240
Валянціна Кукса	243
Валерый Кухарчук	247
Андрэй Мазько	249
Васіль Жушма	250
Івацэвіцкі раён	253
Піліп Пестрак	257
Мікола Грынчык	260
Яраслаў Пархута	261
Сцяпан Крываль	265
Аляксей Майсейчык	266
Уладзімір Мароз	268
Аляксей Белы	271
Мікола Папека	273
Валерый Гапееў	274

Вінцэсь Вашэка	275	Ірына Астапчук	426
Віктар Слінко	276	Мікола Купрэў	427
Камянецкі раён	277	Маргарыта Гаравая	431
Іпацій Пацей	284	Віктар Люкевіч	433
Марцін Матушэвіч	286	Уладзімір Чэрнік	435
Міхал Карповіч	289	Васіль Сёмуха	436
Плацыд Янкоўскі	292	Ніна Радзівончык	437
Эдвард Пузына	294	Пінскі раён	441
Усевалад Ігнатоўскі	296	Франц Савіч	452
Уладзімір Стэльмах	298	Зіновій Вагер	454
Уладзімір Гніламёдаў	300	Алесь Бібіцкі	457
Васіль Жуковіч	303	Рышард Капусцінскі	459
Яраслаў Маркевіч	306	Мікалай Лаўровіч	461
Ярына Дашына	307	Зіновій Прыгодзіч	462
Кобрынскі раён	311	Валянціна Локун	464
Дзмітрый Фалькоўскі	314	Валянціна Коўтун	466
Ігар Сідарук	315	Міхаіл Дубянецкі	470
Іван Чарота	316	Яўгенія Янішчыц	471
Лявон Валасюк	317	Тамара Лазнюха	474
Алесь Паплаўскі	319	Ніна Гарагляд	475
Лунінецкі раён	321	Галіна Няфагіна	476
Якуб Колас	329	Мікола Антанюўскі	477
Уладзіслаў Нядзведскі	333	Анатоль Шушко	479
Сцяпан Нефідовіч	335	Валерый Грышкавец	482
Іван Калянковіч	338	Люба Тарасюк	485
Мікола Елянеўскі	339	Іван Шпакоўскі	487
Мікола Калінковіч	341	Мікалай Аляхновіч	489
Васіль Туміловіч	343	Марыя Ляшук	491
Мікола Ільчючык	345	Аляксей Ненадавец	493
Вадзім Жылко	347	Наталля Прыступа	494
Андрэй Макаёнак	349	Юрый Саланевіч	495
Яраслаў Пархута	351	Любоў Дзікавіцкая	496
Аксана Спрычан	354	Столінскі раён	497
Ляхавіцкі раён	357	Георгій Марчук	501
Фёдар Еўлашоўскі	361	Уладзімір Глушакоў	503
Напалеон Чарноцкі	362	Лявон Неўдах	506
Янка Сваяк	364	Алесь Шаўцоў	509
Сяргей Пясецкі	366	Леанід Дранько-Майсюк	511
Янка Чабор	367	Алесь Наварыч	517
Анатоль Бязозка	370	Міхаіл Шэлехаў	523
Уладзімір Дамашэвіч	373	Віктар Вабішчэвіч	526
Анатоль Станкевіч	375	Анатоль Кудласевіч	537
Галіна Гарадко	376	Анатоль Разановіч	541
Леанід Пранчак	377	Ірына Ляшкевіч	542
Алесь Бадак	379	Галіна Бабарыка	543
Маларыцкі раён	381	Ілья Міронаў	547
Марыя Жыгалава	391	Іван Штэйнер	549
Сямён Кавенька	392	Творчыя біяграфіі супрацоўнікаў	
Алена Мажароўская	395	Брэсцкага дзяржуніверсітэта	554
Аляксей Філатаў	397	Уладзімір Сенькавец	555
Пружанскі раён	401	Валянцін Смаль	557
Францішак Карпінскі	411	Вячаслаў Смаль	558
Юзаф Ігнаці Крашэўскі	414	Вера Зарэцкая (Ляшук)	560
Рыгор Шырма	416	Міхаіл Яніцкі	563
Мікола Засім	419	Галіна Снітко	564
Віктар Рэчыц	423		

100124897